

Her Şeyi Yapabilme Paradoksu

İnsanlar Gazze'deki yıkımı gördüğünde, sıkça şu soru ortaya çıkıyor: *Eğer Tanrı her şeye kadirse, neden buna izin veriyor?* Bu, kötülüğün kadim problemi, molozlar altında gömülü çocuklar ve adlandırılmayacak kadar büyük kayıpları yas tutan ailelerin görüntüleriyle keskinleşiyor. Filozoflar bir zamanlar bu sorunu soyut bir şekilde formüle etmişti: *Tanrı, kendisinin kaldıramayacağı kadar ağır bir kaya yaratabilir mi?* Gazze'de bu paradoks artık akademik değil. Hissiyat dolu. Eğer Tanrı öldürmeyi durdurabiliyorsa, neden bunu yapmıyor?

Kuran ve daha geniş İbrahimi gelenek şaşırtıcı bir cevap sunuyor: Tanrı, kendi vahiy yoluyla bildirdiği ilkelerle çelişen şekillerde hareket etmez. Onun gücü sınırsızdır, ancak adaleti ilkelidir. Her Şeye Kadir olan, ahlakı kendi iradesine zorlayan bir zalim değildir; aksine, yalnızca bildirdiği adalet ve merhametle tutarlı olanı ister. İşte bu **her şeyi yapabilme paradoksu**: Tanrı'nın gücü, kendi yasalarını kırmakta değil, onları sürdürmekte gösterilir, bu da insan kötülüğünün kontrolsüz kalmasına neden olsa bile.

İlahi Öz Kısıtlama: Tutarlılığın Bedeli

Kuran şöyle bildiriyor:

Her kim bir canı öldürürse... bu, tüm insanlığı öldürmüş gibidir. Ve her kim bir canı kurtarırsa – bu, tüm insanlığı kurtarmış gibidir. - Al-Ma'idah 5:32

Yahudi geleneği, bu fikri *pikuach nefesh* doktriniyle yankılar – neredeyse tüm diğer emirleri geçersiz kılan hayat kurtarma yükümlülüğü. Talmud, *Sanhedrin 90a*'da bunu derinleştirir; burada hayatın korunması, ilahi adaletin temel taşıyla bağlantılıdır. Hem İslam'ın *sünneti* (ilahi gelenek) hem de Yahudiliğin *briti* (antlaşma), Tanrı'yı kaba kuvvetle hareket etmek yerine ilişkisel sadakate bağlayan bir Tanrı'yı tarif eder.

Felaketle müdahale etmek – saldırganları toplu halde yok etmek – Tanrı'nın savunduğu ahlaki düzeni bozardı. Bu, Yaratıcı'yı kendisinin iğrendiği kaosa dönüştürdü. Bunun yerine Kuran açıklar:

Eğer Allah insanları birbirleriyle kontrol etmeseydi, Allah'ın adı sıkça anılan manastırlar, kiliseler, sinagoglar ve camiler yıkılırdı. - Al-Hac 22:40

Tanrı'nın tercih ettiği yöntem tek taraflı yok etme değil, aracılı kısıtlamadır – *bazılarını diğerleriyle kontrol etme*. İşte paradoks iş başında: ilkeye gönüllü olarak bağlı olan her şeye kadirlik.

Hristiyan geleneği, bu ilahi tutarlılık ilkesini yansıtır. Getsemani'de İsa, takipçilerini azarladı:

Kılıcını yerine koy, çünkü kılıç çekenler kılıçla ölür. - Matta 26:52

Prensibe bağlı güç, ham intikam değil.

Şehitliğin Tesellisi: Ufukun Ötesinde Bir Ufuk

İnsanların geri dönüşü olmayan bir kayıp gördüğü yerde, Kuran farklı bir ufuk açar:

Allah yolunda öldürülenleri ölü sanmayın. Bilakis, onlar Rableri katında diridirler, rızıklandırılmışlardır, Allah'ın onlara lütfundan verdikleriyle sevinçlidirler. - Ali 'Imran 3:169-171

Bu bir klişe değil, eskatolojik bir meydan okumadır. Haksız yere öldürülenler tarihin dipnotları değil, sonsuzluğun baş kahramanlarıdır. Onların sevinci katillerine bir sitemdir, yüceltilmeleri acılarının bir doğrulanmasıdır.

Bu inanç, Mekke'de zulme uğrayan ilk Müslümanlardan bugünün Filistinlilerinin *sumuduna* (direnci) kadar direnişi besledi. Gazze'de, milyonların yerinden edildiği ve hayatta kalanları açlığın takip ettiği yerde, şehitlerin Rableri katında diri olduğu inancı kaçış değil, hayatta kalmadır. Kederi dayanıklılığa, molozları tanıklık sunağına dönüştürür.

Yine de Kuran'ın vaadi insan acısını silmez. Aileler ağlar, anneler feryat eder, babalar çocuklarını gömer. İlk tepki keder, yas ve öfkedir – çünkü sevgi ayrılığa direnir. Ancak Filistin halkı arasında bu keder sıklıkla başka bir şeye dönüşür: sevdiklerinin Gazze'nin harabelerinde daha fazla acıdan kurtulduğunun farkına varma, Tanrı'nın iradesini kabul etme ve ahirette yeniden birleşme umuduyla sabırlı bir beklenti.

İnançları ölümü yalnızca kayıp değil, aynı zamanda kurtuluş olarak yeniden tanımlar – dünyevi işkencelerden kurtuluş ve Tanrı'nın merhametine teslimiyet. Bu yüzden Gazze'deki cenazeler, gözyaşlarıyla ıslanmış olsa da, **Allahu Akbar** nidalarıyla yankılanır. Bu hem bir ağıt hem de bir teyittir: şehitlerin yok edilmediği, onurlandırıldığı, yok olmadığı, beklendiği bir halkın seçimi.

Bu da paradoksun bir parçasıdır: Tanrı cinayeti durdurmak için yasasını kırmayı reddederken, kurbanlarını hiçliğe terk etmeyi de reddeder.

Tanrı'nın Ahlaki Saflığı: Kefaret Edilmemiş Kanın Yankısı

Paradoksun bir diğer boyutu ilahi saflıktır. Öldürme yoluyla müdahale etmeyi reddederek, Tanrı suçu tamamen faillerin üzerine bırakır. Her ateşlenen mermi, her düşen bomba, her aç bırakılan çocuk – leke yalnızca onlara aittir.

Öyleyse kim bir atom ağırlığında iyilik yaparsa, onu görecektir; ve kim bir atom ağırlığında kötülük yaparsa, onu görecektir. - Al-Zalzalah 99:7-8

Bugün Gazze'nin toprağı kanla ıslanmıştır ve çığlık tek bir kardeşin sesi değil, yüz binlercedir. **680.000 masumun kanı Gazze'nin toprağından Tanrı'ya haykırıyor – tıpkı Habil'in kanının bir zamanlar topraktan gökyüzüne haykırdığı gibi.**

Kardeşinin kanının sesi topraktan Bana haykırıyor. Ne yaptın? - Yaratılış 4:10

Kıyamet Günü'nde, beden kendisi bir savcı olacak, sahibine ihanet edecektir:

O gün ağızlarını mühürleyeceğiz, elleri Bize konuşacak ve ayakları kazandıklarına tanıklık edecek. - Yasin 36:65

Ve suçluları bekleyen, rahatlama olmaksızın azaptır:

Onu yudum yudum içecek ama zorlukla yutabilecek. Ölüm ona her yönden gelecek, ama ölmeyecek; ve önünde muazzam bir ceza olacak. - İbrahim 14:17

Talmud şüphe bırakmaz:

Kötüler... gelecek dünyada pay sahibi değildir. - Sanhedrin 90a

Gelenekler arasında karar oybirliğiyle verilir: böyle toplu katliam, yalnızca Gehinnom'da temizlenecek bir günah değil, **Tanrı'nın adının kendisinin kötüye kullanılmasıdır**. *Pikuach nefesh* emrini – hayat kurtarmayı önceliklendirme emrini – ihlal eder ve insanların *b'tselem elohim* – Tanrı'nın suretinde yaratıldığı gerçeğini alaya alır. Bu, O'nun emirlerine açık bir meydan okuma ve sonucu ebedi dışlanma olan bir kutsal saygısızlıktır.

Sessizliğin Kınanması: Seyirciler Ortak Suçlu Olarak

Ancak paradoks daha da ileri gider: Tanrı'nın kendi yasasını kırmayı reddetmesi, dünyanın sınındığı ve seyircilerin açığa çıktığı anlamına gelir. Kutsal Yazılar yalnızca failleri değil, gören ve hiçbir şey yapmayanları da kınar:

Şüphesiz ki Cehennem için cinlerden ve insanlardan pek çoğunu yarattık. Onların kalpleri var, ama anlamazlar; gözleri var, ama görmezler; kulakları var, ama işitmezler. Onlar hayvanlar gibidir – hatta daha fazla sapmışlardır. Dikkatsiz olanlar onlardır. - Al-A'raf 7:179

Bu, tarihin "sürülerine" karşı bir gök gürültüsüdür – ateşkese veto koyan hükümetler, "her iki tarafı" eşitleyen medya, molozları kaydırarak geçen vatandaşlar. Katliam karşısında tarafsızlık suç ortaklığıdır.

Talmud der ki: *kol Yisrael arevim zeh bazeh* – "bütün İsrail birbirinden sorumludur." Manevi olarak bu evrenseldir: tüm insanlık sorumlulukla bağlıdır. Sessizlik tarafsızlık değildir; ihanettir.

Gazze'de Her Şeyi Yapabilme Paradoksu

Burada paradoks keskinleşir: Tanrı her şeye kadirdir, ancak kendi ahlaki yasasına bağlıdır. Öldürmeyi durdurmak için öldürmez. Adaletsizliği durdurmak için adaletsizlik yapmaz. Bunun yerine, insan kötülüğünün kendini ifşa etmesine izin verir – ve bunu yaparak, nihai yargı için ahlaki saflığını korur.

Şehitler için bu teselli anlamına gelir: kanları kaybolmaz, tanıklığa ve onura dönüşür. Failler için bu kınama anlamına gelir: suçları onlara karşı haykırır, kendi bedenleri tanıklık eder ve kaderleri ebedi dışlanmadır. Seyirciler için bu ifşa anlamına gelir: sessizlikleri suç ortaklığıdır, tarafsızlıkları lanetlenmedir.

Sonuç

Her şeyi yapabilme paradoksu soyut bir bilmece değil, Gazze’de yaşanan bir gerçekliktir. Bize Tanrı’nın gücünün keyfi değil, ilkeye dayalı olduğunu gösterir. O, kısıtlamayı seçmiştir ve bu kısıtlamada hem masumlar için teselli hem de suçlular için kınama yatar.

Failler için kendi bedenleri onlara karşı tanıklık edecek, azapları sonsuz olacak, suçları toprağın kendisi tarafından yankılanacak. Seyirciler için sessizliğin kendisi lanetlenmedir. Şehitler için ölümün ötesinde hayat, kederin ötesinde sevinç vardır.

Gazze’nin molozlarından ilahi yokluğun kanıtı değil, çift bir gerçek yükselir: insan zulmü gerçektir ve ilahi adalet kaçınılmazdır. Geriye kalan soru, hâlâ nefes alan bizlerin bu paradoksu tanıyıp tanımayacağımızdır – ve Tanrı’nın koyduğu yaşam yasasına göre yaşayıp yaşamayacağımız: öldürmek yerine kurtarmak.